

Силабус
навчальної дисципліни
ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ І ІСТОРІЯ ЕКОНОМІКИ
2025-2026 навчальний рік

Освітньо-професійна програма **Фінанси, банківська справа та страхування**
Спеціальність освіти спеціальності **D2 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок**

Галузь знань **D Бізнес, адміністрування та право**

Рівень вищої освіти **перший (бакалаврський)**

Викладач	ЗАДВОРНА Олена Василівна
Посилання на сайт	https://sgf.bdpu.org.ua/kafedra-ekonomiky-menedzhmentu-ta-finansiv/
Контактний тел.	+380667793897
Е-mail викладача:	ov_zadvorna@bdpu.org.ua
Графік консультацій	Індивідуально із застосуванням дистанційних технологій

Обсяг курсу на поточний навчальний рік:

Кількість кредитів/ годин	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Звітність
5 /150	26	24	100	Екзамен
	6	4	140	

Семестр: осінній

Мова навчання: українська

Ключові слова: економіка, потреба, засоби виробництва та праці, товар, попит, пропозиція, ціна ринок.

Метою є поглиблене вивчення і творче осмислення етапів та напрямків розвитку економічної думки, формування знань і навичок про економічну систему суспільства, закони її функціонування і розвитку для розуміння чинників зародження, утвердження і напрямів розвитку сучасних соціально-економічних систем.

Предметом є закономірності розвитку економічних систем, економічні закони та принципи їх функціонування, дії людей, спрямовані на ефективне господарювання за умов обмежених економічних і природних ресурсів, особливості функціонування ринку в Україні, сучасні процеси глобалізації економічного життя суспільства.

Компетентності та програмні результати навчання: Загальні компетентності навчання: ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК6. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні. Спеціальні компетентності: СК01. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, оцінювати сучасні економічні явища. Програмні результати навчання: ПРН01. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем. ПРН10. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують стан фінансових систем. ПРН14. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик фінансових систем, а

також особливостей поведінки їх суб'єктів. ПР16. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

Зміст курсу: Економічна теорія як наука. Історія розвитку економічної думки. Економічні потреби та економічні інтереси. Суспільне виробництво і його результати. Типи економічних систем. Відносини власності. Теорія грошей. Інфляція. Ринок і його інфраструктура. Фінансово-кредитна система в ринковій економіці. Підприємство і підприємництво. Відтворення та зайнятість трудових ресурсів. Доходи населення, їх формування та розподіл. Основні результати національного виробництва та його ефективність. Економічне зростання та циклічність економічного розвитку. Держава в економічній системі. Світове господарство та місце в ньому України.

Методи навчання: словесні (пояснення, бесіда, лекція); наочні (демонстрування); практичні методи навчання (самостійне спостереження, вправи, практичні роботи); методи контролю і самоконтролю (усний, письмовий та тестовий).

Політика курсу (особливості проведення навчальних занять): викладачі та всі здобувачі, що вивчають цей курс, зобов'язуються дотримуватись положень Бердянського державного педагогічного університету (<http://bdpu.org/public-information/position-bdpu/>) та розуміють, що за їх порушення несуть особисту відповідальність. Навчальний курс складається з лекцій, практичних занять, самостійної та індивідуальної робіт. Відвідування занять з курсу є особистим вибором здобувача освіти. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін.

Підсумковий контроль у формі екзамену складається із тестової частини та розв'язання типових задач. Здобувачі освіти, які отримали незадовільну підсумкову оцінку мають право на перескладання у встановлені терміни.

Технічне й програмне забезпечення/обладнання, наочність: технічне (ПК, PowerPoint, Word, Moodle, Zoom, репозитарій), наочність (презентації у форматі PowerPoint), безкоштовне використання зони Wi-Fi БДПУ для підтримки високошвидкісного Інтернет-зв'язку; електронна підтримка освітнього процесу через платформу Moodle; користування фондами читального залу, репозитарію та електронної бібліотеки БДПУ.

Система оцінювання та вимоги: форма підсумкового контролю успішності навчання екзамен. Для оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти застосовується внутрішня університетська 100-бальна шкала. Результати оцінювання навчальної дисципліни конвертуються в шкалу ECTS шляхом ранжування навчальних досягнень.

Об'єктами поточного контролю є: систематичність, активність та результативність роботи протягом семестру щодо вивчення та засвоєння програмного матеріалу дисципліни; рівень виконання здобувачем завдань для самостійного опрацювання, які завантажуються на платформу MOODLE у встановлені терміни.

Системою нарахування балів передбачена максимальна кількість балів: до 1 балу – за усні відповіді під час практичних занять. За виконання завдань за результатами самостійної роботи здобувачі отримують до 0,5 балів за конспектування, до 2,5 балів – за тестування, в залежності від рівня складності завдання та обсягу, до 0,5 балів – за виконання індивідуальних завдань. Оцінювання проводиться за такими критеріями: 1) розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються; 2) уміння поєднувати теорію з практикою при розв'язанні практичних завдань; 3) логіка, структура, стиль викладу матеріалу в письмових роботах і при виступах в аудиторії, вміння обґрунтовувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації та робити висновки. Максимальний бал ставиться за умови відповідності виконаного завдання здобувачем або його усної відповіді всім трьома зазначеним критеріям. Оцінювання здійснюється з позицій дотримання академічної доброчесності, ґрунтоване на чинних нормативних документах.

За підсумками навчання за семестр здобувач вищої освіти може отримати 50 балів та 50 балів під час складання екзамену.

Для кожного здобувача вищої освіти інформація про його успішність доступна у Moodle.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Поточне тестування та самостійна робота														Екзамен	Сума	
ЗМ1	ЗМ2	ЗМ3	ЗМ4		ЗМ5	ЗМ6		ЗМ7	ЗМ8		ЗМ9		ЗМ10	50	100	
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14			T15
3	3	3	4	3,5	5	4	4,5	4	3	2,5	2,5	3	2,3			2,7
3	3	3	7,5		5	8,5		4	5,5		5,5		5			

T1, T2 ... – теми змістових модулів.

	Кількість балів					Разом
	Практичні заняття		Самостійна робота			
	відповіді (усні, письмові)	розв'язан- ня задач	конспект- тування	тестуван- ня	інд. завдання	
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>
Змістовий модуль 1.						
Тема 1.	0-1		0-0,5	0-1	0-0,5	3
Разом за змістовим модулем 1	0-1		0-0,5	0-1	0-0,5	
Змістовий модуль 2.						
Тема 2.	0-1		0-0,5	0-1	0-0,5	3
Разом за змістовим модулем 2	0-1		0-0,5	0-1	0-0,5	
Змістовий модуль 3.						
Тема 3.	0-1		0-0,5	0-1	0-0,5	3
Разом за змістовим модулем 3	0-1		0-0,5	0-1	0-0,5	
Змістовий модуль 4.						
Тема 4.	0-1	0-0,5	0-0,5	0-1,5	0-0,5	4
Тема 5.	0-1		0-0,5	0-1,5	0-0,5	3,5
Разом за змістовим модулем 4	0-1	0-0,5	0-1	0-3	0-1	
Змістовий модуль 5.						
Тема 6.	0-1	0-0,5	0-0,5	0-2,5	0-0,5	5
Разом за змістовим модулем 5	0-1	0-0,5	0-0,5	0-2,5	0-0,5	
Змістовий модуль 6.						
Тема 7.	0-1		0-0,5	0-2	0-0,5	4
Тема 8.	0-1	0-0,5	0-0,5	0-2	0-0,5	4,5
Разом за змістовим модулем 6	0-2	0-0,5	0-1	0-4	0-1	
Змістовий модуль 7.						
Тема 9.	0-1		0-0,5	0-2	0-0,5	4
Разом за змістовим модулем 7	0-1		0-0,5	0-2	0-0,5	
Змістовий модуль 8.						
Тема 10.	0-0,5	0-1	0-0,5	0-1	0-0,25	3,25
Тема 11.	0-0,5		0-0,5	0-1	0-0,25	2,25
Разом за змістовим модулем 8	0-1	0-1	0-1	0-2	0-0,5	

1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль 9.						
Тема 12.	0-0,5		0-0,5	0-1	0-0,25	2,25
Тема 13.	0-0,5	0-1	0-0,5	0-1	0-0,25	3,25
Разом за змістовим модулем 9	0-1	0-1	0-1	0-2	0-0,5	
Змістовий модуль 10.						
Тема 14.	0-0,5		0-0,5	0-0,7	0-0,25	1,95
Тема 15.	0-0,5	0-1	0-0,5	0-0,8	0-0,25	3,05
Разом за змістовим модулем 10	0-1	0-1	0-1	0-1,5	0-5	
Разом за змістовні модулі	0-12	0-4,5	0-7,5	0-20	0-6	50
Екзамен						50
Всього						100

Шкала оцінювання

Оцінка за бальною шкалою, що використовується в Університеті	Оцінка за шкалою ЄКТС
90-100	A
78-89	B
65-77	C
58-64	D
50-57	E
35-49	FX (з можливістю повторного складання)
1-34	F (з обов'язковим повторним вивченням ОК)

Список рекомендованих джерел

Основні

1. Грегори Менк'ю. Принципи економіки (пер. з англ., 8-ме вид.). Київ: Наш Формат. 2023, 816 с.
2. Економічна теорія: підручник / за ред. В.М. Тарасевича. К.: Центр навчальної літератури, 2016. 784 с.
3. Історія економіки та економічної думки: навч. посіб. / В.П. Якобчук, Ю.В. Богоявленська, С.В. Тищенко. Київ: Центр учбової літератури, 2016. 476 с.
4. Краус Н.М. Історія економіки та економічної думки: структурно-логічні схеми, таблиці, малюнки: навч. посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2017. 496 с.
5. Майорова Т.Р. Історія економіки та економічної думки в структурно-логічних схемах: навч. посібник. Одеса: Фенікс, 2016. 332 с.
6. Уразов А.У. Основи економічної теорії: навч. посіб. / А.У. Уразов, І.В. Саух, О.І. Вікарчук. К.: Центр учбової літератури, 2017. 312 с.
7. Чепінога В.Г. Основи економічної теорії: навч. посібник. Київ: Ліра-К, 2017. 240 с.
8. Шевченко Л.С. Економічна теорія: навч. посіб / Л.С. Шевченко, О.А. Гриценко, О.С. Марченко та ін.; за заг. Л.С. Шевченко. 2-ге вид. Харків: Право, 2019. 268 с.
9. Шевченко О.О., Історія економіки та економічної думки: сучасні економічні теорії: навч. посіб. для студентів вищ. навч. закл. Київ: Центр учбової літератури, 2016. 277 с.
10. Paul Krugman. Economics (6th Edition). New York: Worth Publishers. 2021, 1152 p.
11. N. Gregory Mankiw. Principles of Macroeconomics (10th Ed.). Boston: Cengage Learning. 2024, 576 p.

Додаткові

12. Економічна теорія: Політекономія: підручник / за ред. В.Д. Базилевича; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. 9-ге вид., доповн. Київ: Знання, 2014. 710 с.

13. Іванова Н.Ю. Економічна теорія управління фірмою: навч. посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2019. 266 с.
14. Історія економіки та економічної думки (у схемах, таблицях і рисунках): Навчальний посібник / Теліщук Микола Миколайович, Теліщук Мирослава Миколаївна. Ірпінь: Національний університет ДПС України, 2015. 494 с.
15. Козюк В.В., Родіонова Л.А., Длугопольський О.В., Історія економіки та економічної думки : підруч. / за ред. В. В. Козюка, Л. А. Родіонової. Тернопіль : ТНЕУ, 2015. 792 с.
16. Круш П.В., Кожем'яченко О.О. Національна економіка: регіональний і муніципальний вимір. Київ: Центр учбової літератури, 2016. 320 с.
17. Мартиненко В.В. Зміцнення економічної безпеки України в умовах глобалізації: теоретичні та прикладні аспекти: монографія / В.В. Мартиненко, Н.П. Мацелюх. Київ: Центр учбової літератури, 2015. 240 с.
18. Мацелюх Н. П. Економічні теорії в системі наукових економічних знань: навч. посібник / Н. П. Мацелюх, І. А. Максименко. 2-ге вид., перероб. та доп. Київ: Центр учбової літератури, 2016. 226 с.
19. Політекономія: навч. посібн. / Г.Г. Старостенко, Н.В. Мірко. Ірпінь: Видавництво Національного університету ДПС України, 2015. 450 с.
20. Сало І.В. Становлення економіки України. (Від Київської Русі до 1917 року): монографія. Суми: Університетська книга, 2016. 300 с.
21. Стефанишин О.В. Економічна теорія: навчальний посібник; Міністерство освіти і науки України, Львівський національний університет імені Івана Франка. Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2015. 335 с.
22. Сучасні економічні теорії: 2-ге вид. перероб. та доп. навч. посіб. для самостійної підготовки до курсового екзамену та комплексного державного екзамену з економічної теорії / Н.П. Мацелюх, І.А. Максименко, М.М. Теліщук та ін. – Київ: Центр учбової літератури, 2015. 224 с.

Інформаційні ресурси

23. Адреси Web-серверів національних і українських бібліотек. URL: <http://nbuv.gov.ua/internet/libweb.html>
24. Офіційний сайт Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України. URL: <http://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA>
25. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: <https://www.mof.gov.ua/uk>
26. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>